

EL CAU CULTURAL

LA RÀDIO

Sabem que hi han estacions emissores i que per sintonitzar-les fa falta un aparell receptor. Sabem també que aquestes es troben a una freqüència o a una altra i que hem de moure el dial per a trobar-les. Sabem que tot això existeix i està present entre nosaltres. Però no ens hem d'aturar pas aquí. Caldria tenir una mica més de cultura sobre aquest fet, quin és el seu funcionament i com es descobrí. Vet aquí un xic de tot:

EL XIC TÈCNIC

Les comunicacions per mitjà d'un sistema de radiocomunicació (com la radiotelegrafia, la radiotelefonía, la radiodifusió o la televisió) s'efectuen utilitzant ones de ràdio, o sia, ones electromagnètiques de longitud d'ona superior al mil·límetre. El sistema es compon d'una estació transmissora, que genera un corrent altern amb una determinada freqüència (ona portadora), la modela (o sigui, canvia una o varies característiques —amplitud, freqüència, fase— en funció de la informació que s'ha de transmetre) i, per mitjà d'una antena, emet a l'espai l'ona modulada. Les estacions receptors s'encarreguen de captar l'ona, ampliar-la i detectar-la, o sigui d'extreure de l'ona modulada la informació que transporta.

Monitor, Ed. Salvat, 1972, t. 10

Heus aquí una mínima informació sobre el seu funcionament. Si haguéssim d'entrar en detalls i exposar absolutament tot, inclòs les teories, més valdria fer un "llibre". Però això sí, Ràdio Sant Feliu és de freqüència modulada! freqüència en que la propagació de les seves ones es realitza per terra (i també per reflexió ionosfèrica de nit). La FM té l'avantatge de que no es produeixen alteracions com succeeix sovint en la AM. La seva perfecció fa que es pugui emetre estereofònicament.

EL XIC HISTÒRIC

Fou en 1870, amb la hipòtesi de les ones electromagnètiques del cèlebre matemàtic escocès James Clerk Maxwell, que començà tota una cadena de descobriments que donaria lloc a un nou sistema de comunicació molt important. El 1887 es verificà aquesta hipòtesi quan el físic alemany Hertz construí el primer oscil·lador. Al cap de vuit anys, Guglielmo Marconi hi afegí un fil metàl·lic aïllat a l'aire (antena) i la propagació de les ones salvava distàncies majors que intents anteriors: és el cas del 1899 de la primera comunicació per mitjà del Canal de la Mancha, entre la costa francesa i l'anglesa. El 1901 es creuà l'Atlàntic confirmant la hipòtesi del físic britànic Oliver Heaviside: "la curvatura de la terra no deté les ones hertziànes i, per tant, la transmissió es pot efectuar a qualsevol distància a la superfície terrestre". Aquest any també el científic anglès Owen Williams Richardson descobrí el fenomen de l'emissió d'electrons en els metalls incandescents, el 1907 l'americà Lee Forest construí un tub termoiónic, ...Tot plegat fou un constant perfeccionament de la ràdio.

Per fi, el 1920 a Pittsburg (Estats Units) es portà a terme la prova inicial de radiodifusió. Cinc anys més tard ja existien al món més de 600 estacions emissores de caràcter comercial. Per aquests temps, cal dir que es formà a Londres la British Broadcasting Corporation, o sia, la BBC tan famosa. A Espanya —i com sempre amb una mica de retard...— el 1924 J. M.ª Guillén García creà a Barcelona la primera emissora, però fins el 1930 no s'introduí, com a programa freqüent, un diari enraonat. Aquí i sota la direcció del periodista Félix Centeno, començà a emetre's aquest informatiu varies vegades al dia amb el títol "La Palabra". A partir d'aquí, la ràdio podia ser considerada com accessori indispensable per a qualsevol casa moderna i les transmissions radiofòniques adquiriren gran importància a nivell internacional —No es donava tan sols a conèixer als radioents els diferents personatges de la vida pública, sinó també un gran nombre d'autors literaris, compositors, cantants, etcètera.—

Malauradament, amb l'arribada de la televisió cap el 1950, en certa manera, la ràdio va perdre poder i hagué de modificar el seu camp d'acció com un mitjà primordialment informatiu, cultural i musical. —Les obres de teatre i les novel·les adaptades ja no són tan adequades per a la ràdio—. De totes maneres, aquest sistema de comunicació, avui en dia, segueix essent la millor companyia dels viatjants en cotxe, de les persones que necessiten una distracció en la seva tasca de treball (mestresses de casa, algunes professions artesanes, etc.) dels estudiants nocturns i matiners quan descansen una estona el cervell, i com no, de la gent que s'estima més escoltar en aquell moment, mil paraules i sons abans de cansar-se la vista.

CATALLUNA